

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı:2016/12 (Değişik İşler)

Karar Sayısı:2017/1

Karar Tarihi:18.1.2017

R.G.Tarih-Sayısı:8.2.2017-29973

TALEPTE BULUNAN: Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı

TALEBİN KONUSU: Türkiye Birlik Partisinin isminin ve rumuzunun iltibasa yol açtığı gerekçesiyle hükümsüzlüğüne ve siyasi parti sicilinden terkinine karar verilmesi talebidir.

I- TALEBİN GEREKÇESİ

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı iddianamesinde, Türkiye Birlik Partisinin isminin ve rumuzunun kendisinden önce kurulan Türk Birliği Partisinin ismi ve rumuzuyla karışıklığa mahal verecek şekilde benzer olduğunu belirterek söz konusu Partinin isim ve rumuzunun hükümsüzlüğüne ve siyasi parti sicilinden terkinine karar verilmesi gerektiğini ileri sürmüştür.

II- YARGITAY CUMHURİYET BAŞSAVCILIĞININ İDDİANAMESİ

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının iddianamesinin ilgili bölümleri şöyledir:

“2820 Sayılı Siyasi Partiler Yasasının 96. maddesindeki “Anayasa Mahkemesince temelli kapatılan veya siyasi parti siciline kayıtlı bulunan siyasi partilerin isimleri, amblemleri, rumuzları, rozetleri ve benzeri işaretleri başka bir siyasi partice kullanılmayacağı gibi daha önce kurulmuş Türk Devletlerine ait topluma mal olmuş bayrak, amblem ve flamalar da siyasi partilerce kullanılamaz...” hükmüne rağmen, Türkiye Birlik Partisi, Türk Birliği Partisi’nin isim ve rumuzuna iltibasa mahal verecek şekilde benzerlik taşıyan isim ve rumuz kullanmış, Başsavcılığımızca yapılan uyarıya rağmen aynı isim ve rumuzu kullanmaya devam edeceğini bildirmiştir.

2820 sayılı Yasanın 104/son. (Ek fıkra: 18/6/2014-6545/39 md.) maddesi gereğince Türkiye Birlik Partisinin aykırılık teşkil eden isim ve rumuzunun hükümsüzlüğüne ve siyasi parti sicilinden terkinine karar verilmesini talep etme zorunluluğu doğmuştur.

...

Davalı Türkiye Birlik Partisinin 2820 sayılı Siyasi Partiler Yasasının 96. maddesine aykırı olarak kendisinden önce kurulmuş Türk Birliği Partisi’nin isim ve rumuzuna iltibasa mahal verecek şekilde benzerlik taşıyan isim ve rumuz kullanması nedeniyle, 2820 sayılı Siyasi Partiler Yasası’nın 104/son maddesi uyarınca Türkiye Birlik Partisinin isim ve rumuzunun hükümsüzlüğüne ve siyasi parti sicilinden terkinine karar verilmesi iddia ve talep olunur.”

III- PARTİNİN SAVUNMASI

Türkiye Birlik Partisinin savunması şöyledir:

“Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına verdiğimiz 5.12. 2016 tarihli cevabımızda; “...Yaptığımız araştırmalarda; Partimizin isim ve rumuzu ile benzerlik içerdiği ve iltibasa yol açtığı ileri sürülen “Türkiye Birliği Partisi” isimli bir partinin, Siyasi Partiler Siciline kayıtlı olmadığını; Bulunan en yakın isimli partinin, sicilde kayıtlı “Türk Birliği Partisi” olduğunu

belirterek bu isimli parti ile, partimizin ismi arasında anlam ve içerik açısından iltibasa yer verecek şekilde bir benzerlik bulunmadığını, her iki partinin isimlerinin ve anlamlarının ak ile kara kadar farklı olduğunu, ancak bu partinin kısaltılmış isim (rumuz) olarak T.B.P. rumuzunu kullanması karşısında bu durumun benzerlik yarattığı, ayıt edilmesinin mümkün olamayacağı, iltibasa yol açabileceği partimizce kabul edilerek, partimizin kısaltılmış isminin (rumuzunun) “TÜBİPAR” olarak değiştirilmesine karar verildiğini ve TBP rumuzunun amblem ve tanıtım logolarımızdan çıkartıldığını bildirmiştik.

Yazımızın ekinde partimizin yeniden düzenlenen amblem ve tanıtım yazılarından, antet ve bayraklarından TBP rumuzunun çıkartılarak yerine “TÜBİPAR” rumuzunun yazıldığını gösteren örnek ve CD kayıtlarını sunmuştuk. Cevap yazımızın ekinde Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına sunduğumuz ekleri, savunmamızın eki olarak Sayın Anayasa Mahkemesi Başkanlığına da sunuyoruz.

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına verdiğimiz 5.12. 2016 tarihli cevabımızda taleplerini yerine getirdiğimizi bildirmemize rağmen, yukarda da açıkladığımız durumlar göz ardı edilerek; 21.12.2016 ta ve 36321649-1666 sayılı iddianamesi ile Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı partimizin “... isim ve rumuzunun hükümsüzlüğüne ve siyasi parti sicilinden terkinine “ karar verilmesi talebi ile Anayasa Mahkemesi Başkanlığına başvurmıştır.

Partimizin kurulumu ve ismi iddianamede belirtilen yasa maddelerine aykırılık unsuru taşımamaktadır.

Sayın Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının Siyasi Partiler Sicil Kaydında bulunmayan “Türkiye Birliği Partisi” diye bir parti ile ismi benzetilen “Türk Birliği Partisinin ismi ile partimizin isminin aynı isim olduğunu kabul etmek mümkün değildir. Ancak bu partinin İsminin baş harfleri alınarak, “TBP” olarak belirlenen kısaltılmış ismi, rumuzu ayniyet, benzerlik arz etmektedir. Bu durum da Sayın Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının uyarısı üzerine düzeltilmiştir.

TBP kısaltma ismi Partimizin ambleminin içinden çıkartılmış ve yerine Türkiye Birlik Partisi isminin kısaltma yapılmadan amblemimizin üzerine açıkça yazılmasına karar verilmiştir.

Yine ekte sunduğumuz CD de görüldüğü ve tespit edildiği gibi, Partimizin kısaltılmış ismi (rumuzu) “TÜBİPAR” olarak değiştirilmiştir

Partimizin isim ve amblemi Siyasi parti siciline kayıtlı diğer partilerle benzerlik göstermemektedir.

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının, 02.11.2016 tarihli ve 50147475/1487 sayılı yazı ve 21.12.2016 ta ve 36321649 -1666 sayılı iddianamesinde iltibasa yol açtığı ileri sürülen partinin ismi ‘Türk Birliği Partisi’dir. Partimizin ismi ile anlam, öz, biçim, içerik olarak hiçbir benzerlik taşımamaktadır. “Türk Birliği” ismindeki “TÜRK” kelimesi bir milleti, ulusu ifade etmektedir. Etnik bir anlamı vardır. Türk Dil Kuruntuna göre ; “ ... Aralarında, dil, tarih, duygu, ülkü, gelenek ve görenek birliği olan insan topluluğu, ulus” şeklinde tanımlanan “millet” kelimesi ile kavram olarak “TÜRKİYE” kelimesi arasında bir ayniyet ve benzerlik bulunmamaktadır.

“Türkiye” coğrafi bir tanımdır. Misak-i Milli sınırları ile belirlenmiş bir vatan toprağını ifade etmektedir. “ Türkiye Birlik Partisi” ise bu vatan toprağında yaşayan etnik kökenleri, milliyetleri, dinleri, mezhepleri ne olursa olsun, birlikte yaşama iradesinde olan, vatandaş olan insanların birliğini ifade etmektedir.

Bu yönleri ile iki partinin isminin seçmen nezdinde bir karışıklığa, iltibasa yol açtığı söylenemez.

İki terimin; “Türkiye Birlik” terimi ile “Türk Birliği” teriminin anlamlarının, özlerinin çok farklı olması yanında, fonetik açıdan da bir benzerlikleri bulunmamaktadır.

SONUÇ VE İSTEM : Yukarda açıkladığımız savunmamız ve Sayın Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına sunduğumuz cevap ve eklerinde belirtilen hususlar da dikkate alınarak, Partimizin 2820 sayılı Yasa’nın 96. maddesini ihlal eden bir durumu bulunmadığının tespiti ile iddianamede ileri sürülen haklı dayanaktan yoksun olan hükümsüzlük ve siyasi partiler sicilinden terkin taleplerinin reddine karar verilmesini yüksek takdirlerinize sunar, gereğini arz ederiz.”

IV- İNCELEME

1. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının iddianamesi, Türkiye Birlik Partisinin savunması, Raportör Sadettin CEYHAN tarafından hazırlanan işin esasına ilişkin rapor, ilgili Anayasa ve yasa kuralları, bunların gerekçeleri ile diğer belgeler okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

1- İsim Yönünden

2. İsmnin hükümsüzlüğüne ve siyasi parti sicilinden silinmesine karar verilmesi istenen Parti, 18.1.2016 tarihinde kuruluşuna dair bildirge ve eklerini İçişleri Bakanlığına vererek “Türkiye Birlik Partisi” ismiyle kurulmuştur.

3. Türkiye Birlik Partisi savunmasında, Parti isimlerinin Türk Birliği Partisi ile bir benzerlik taşımadığını ileri sürmüştür.

4. 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu’nun 96. maddesinin birinci fıkrasında, “...siyasi parti siciline kayıtlı bulunan siyasi partilerin isimleri, amblemleri, rumuzları, rozetleri ve benzeri işaretleri aynen veya iltibasa mahal verecek şekilde başka bir siyasi partice kullanılmayacağı...” belirtilmiştir.

5. Söz konusu kuralla bir partinin, siyasi parti siciline kayıtlı başka bir partinin ismini aynen veya karışıklığa yol açacak şekilde kullanması yasaklanmıştır. Siyasi parti siciline kayıtlı bir partinin isminde geçen bir kelimenin diğer bir parti tarafından karışıklığa yol açmaması koşuluyla kullanılmasında ise herhangi bir engel bulunmamaktadır.

6. Siyasi partilerin seçmenlere vereceği mesajları daha anlaşılabilir kılması ve hitap ettikleri seçmen kitlesinin taşıdığı değerlerin sahiplenildiğinin beyan edilmesi bakımından hedeflediği idealleri yansıtan kelimeleri isimlerinde kullanmaları son derece doğaldır. Bu sebeple siyasi partiler isimlerini belirlerken cumhuriyet, demokrasi, Türkiye, adalet, millet, milliyet, birlik gibi kelimeleri geniş halk kesimlerine hitap ettiklerini göstermek adına sıklıkla kullanmaktadırlar. Partiler bu şekilde belirleyecekleri isim, amblem veya işaretlerin başka bir parti izlenimi vermemesi, yanılgı veya yanlış anlamaya sebep olmaması bakımından, siyasi parti siciline daha önceden kayıtlı olan partilerin isimleriyle karıştırılmaya mahal vermeyecek bir şekilde değişiklikler yapmak suretiyle kullanmalıdırlar.

7. Türk Birliği Partisi isminde “Türk” kelimesini kullanmak suretiyle bir millete atıfta bulunmuştur. Ayrıca “Birliği” kelimesini kullanarak da herhangi bir coğrafyayla sınırlı olmaksızın Türklerin birlikteliğine vurgu yapmıştır. İsmnin hükümsüzlüğüne karar verilmesi talep edilen Parti ise “Türkiye” ve “Birlik” kelimelerini kullanmak suretiyle ismini “Türkiye Birlik Partisi” olarak belirlemiş ve belirli bir coğrafyaya atıfta bulunmak suretiyle diğer partiden

ayrıt edilebilir bir nitelik kazanmıştır. Bu nedenle iki partinin isimlerinin gerek anlamsal olarak gerekse fonetik olarak iltibasa mahal vermeyecek derecede birbirinden farklı olduğu görülmektedir.

8. Bu nedenlerle, “*Türkiye Birlik Partisi*” tarafından kullanılmakta olan Parti isminin, daha önce kurulan “*Türk Birliği Partisi*” ismiyle iltibasa mahal vermeyecek derecede farklı olduğu gerekçesiyle Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının talebinin reddine karar verilmesi gerekir.

2- Rumuz Yönünden

9. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı iddianamesinde Türkiye Birlik Partisinin isminin yanında rumuzunun da hükümsüzlüğüne ve siyasi partiler sicilinden terkinine karar verilmesini istemiştir.

10. Türkiye Birlik Partisi, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının uyarısı üzerine TBP olarak belirlenmiş olan rumuzunu kurucular kurulu kararıyla TUBİPAR olarak değiştirmiş ve Parti Tüzüğünde de gerekli değişikliği yapmıştır.

11. Bu nedenle, konusu kalmayan Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının talebinin reddine karar verilmesi gerekir.

V- SONUÇ

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının Türkiye Birlik Partisinin isminin ve rumuzunun hükümsüzlüğüne ve siyasi partiler sicilinden terkinine karar verilmesi talebinin REDDİNE, 18.1.2017 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan
Zühtü ARSLAN

Başkanvekili
Burhan ÜSTÜN

Başkanvekili
Engin YILDIRIM

Üye
Serdar ÖZGÜLDÜR

Üye
Serruh KALELİ

Üye
Osman Alifeyyaz PAKSÜT

Üye
Recep KÖMÜRCÜ

Üye
Nuri NECİPOĞLU

Üye
Hicabi DURSUN

Üye
Celal Mümtaz AKINCI

Üye
Muammer TOPAL

Üye
M. Emin KUZ

Üye
Hasan Tahsin GÖKCAN

Üye
Kadir ÖZKAYA

Üye
Rıdvan GÜLEÇ

Esas Sayısı:2016/12 (Değişik İşler)

Karar Sayısı:2017/1

Üye

Recai AKYEL

Üye

Yusuf Şevki HAKYEMEZ